

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvttationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 1. An prædestinatus sit causa suæ prædestinationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

Pet. i. Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciat. Hæc D. Thom. quæ sequentibus sectionibus elucidabuntur.

SECTIO I.

An prædestinatus sit causa sua prædestinationis?

Statu quoque questionis exponitur.

Prædestinatus non est causa meritoria totius quæ prædestinationis.

Prima vocatio non cadit super meritum.

Nota primò, sermonem esse in præsentis disputatione, non de causis physicis, de quibus nulla hic est specialis difficultas: sed de causis moralibus & meritorijs, sumendo causam moralem & meritoriam non tantùm pro meritoria de condigno: sed etiam pro impenetrabili, satisfactoria, dispositiva moraliter, aut meritoria de congruo. Nota secundò, nomine prædestinationis, cuius causas morales inquirimus, intelligi posse vel actum Dei liberè prædestinantis, vel effectus temporaneos qui sunt obiectum actus diuini ad prædestinantem. Prior est prædestinatio proprie dicta & formalis. Posterior, obiectiva tantùm. Tertio, quæ potest sumi vel adzquate & totaliter, vel inadzquate & pro aliqua parte distaxat. Ex gratia potest, an prædestinatus, vel quis alius, fuerit causa meritoria totius prædestinationis formalis quoad omnes eius partes; etiam quoad primam, & antecedentem intentionem saluandi prædestinatum? An verò tantùm quoad aliquam partem, siue quoad aliquem actum, puta quoad voluntatem efficacem & absolutam iustificationis, vel glorificationis? Similiter potest esse questio, an prædestinatus sit causa meritoria totius suæ prædestinationis obiectivæ, id est, omnium effectuum prædestinationis formalis, etiam primæ vocationis? An verò tantùm partis alicuius, puta iustificationis, augmenti gratiæ, perseverantiæ, & glorificationis?

His prænotatis, dico primò prædestinatum non esse causam meritoriam totius suæ prædestinationis, siue formalis, siue obiectivæ. Prima pars conclusionis, de formali, patet: quia Deus ante prævisionem operum intendit omnibus gloriâ antecedenter ex suo mero beneplacito, per affectum simplicis desiderij: ergo nõ propter bona eorum opera ut merita. Secundâ pars de obiectiva, probatur: quia prædestinatus non est causa meritoria primæ vocationis, quam non meruit per opera præcedentia. Si quidem ante illam non poterunt præcedere nisi opera naturæ, sed opera naturalia, si quæ ante talem prævisionem fuerint facta, non possunt esse causa meritoria primæ vocationis, neque de condigno, neque de congruo, neque villo alio modo, ut contra Pelagianos & Semipelagianos definitum fuit à concilio Arausicano can. 3. & quinque sequentibus, itemque can. 17. & 25. & à Trident. sess. 6. præcipue cap. 5. cuius verba sunt, Iustificationis exordium à Deo per IESUM Christum præueniente gratia sumendum esse, id est, ab eius vocatione quæ nullis eorum existentibus meritis vocatur &c. Nota nullis meritis, generaliter & absolute. Similia, & magis expressa habent

Arausicanum loc. supr. cit. Et D. August. passim in libris de prædestinatione Sanctorum, de bono perseverantiæ, & de correptione & gratia.

Arausicani verba can. 3. hæc sunt: Si quis ad invocationem humanam, gratiam Dei dicit conferri, non autem ipsam gratiam facere ut inducitur à nobis, contradicit Elia & Apostolo dicentibus, Inuentus sum à non querentibus me. & can. 6. Si quis sine gratia Dei credentibus volentibus, desiderantibus, & pulsantibus nobis misericordiam dicit conferri: non autem diuinitus, ut credamus, velimus, vel hæc omnia sic oportet agere valeamus, per infusionem & inspirationem sancti Spiritus in nobis fieri confitetur: aut humilitati, aut obedientie humana subiungit gratia adiutorium, nec ut obediens, & humillimus ipsius gratia donum esse consentit, resistit Apostolo dicenti: Quid habes quod non accepisti? Et: Gratia Dei sum sed quod sum. Et sequenti cap. 7. generalissime sic pronunciat: Si quis per naturæ vigorem aliquod, quod ad salutem pertinet vitæ æternæ, cogitare, ut expedit, aut eligere, id est, Evangelizanti prædicationi consentire posse confirmat, absque illuminatione, & inspiratione Spiritus sancti, qui de omnibus suauitatem in consentiendo & credendo veritate, hæretico fallitur spiritum, non intelligens vocem Dei in Evangelio dicentis: Dite me nihil potestis facere. Et illud Apostoli: Non quod idonei sumus cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis, sed insufficientia nostrâ ex Deo est. Ac denique can. 8. damnat hæreses aliquos afferentes alium misericordiam, aliam verò per liberum arbitrium posse ad gratiam baptismi venire: & quosdam mysterium salutis æternæ per semetiplos posse conquirere.

Quibus verbis Concilium iam obstruxit omnium Pelagianorum & Semipelagianorum effugijs. Quorum primi affirmabant gratiam Dei proprie sumptam, ut distinguitur à dono creatiōis, totoque naturali ordine, non esse necessariam vel ad credendum & bene operandum, vel ut homo se disponat ad obtinendam iustificationem, vel ad perseverandum vsque ad mortem, vel ad merendum ex iusticia & de condigno gloriâ. Hanc enim fuisse Pelagij hæresin colligitur ex Hieronymo in Dialogis contra Pelagianos, Augustino hæresi 88. & epist. 89. & libris de prædestinatione Sanctorum, ac de bono persever. Prospero in epist. ad Rufin. & Vincentio Lirinensi contra prophanas nouitates cap. 34. Semipelagiani verò negabant quidem libero arbitrio inesse vires sufficientes ad consequendam perfectam iusticiam, perseverantiâ, & salutem: fatebanturque gratiam necessariam esse ad proficiendum in bonis operibus. In quo à Pelagio dissentiebant. Sed tamen ponebât in libero arbitrio, per proprias vires, affectum quandam credulitatis, & fidem imperfectam, ac voluntatem quandam salutis, & sanitatis spiritualis, per humanum laborem atque industriam, cui subiungeretur gratia per-

Pelagian. & semipelagian.

FINO
S.
part.

Herice

fecta fidei atque iustitiae, & perseverantiae in ipsa. Ita eorum haeresis refertur Herice disp. 2. 5. cap. 3. confirmatque variis antiquorum testimoniis toto in capite, & tribus sequentibus. Recteque vlgimò aduertit Cassianum, precipuum inter Semipelagianos, ita errorem suum temperasse, ut concederet aliquos nihil de salute cogitantes, atque etiam nolentes, praeniri à gratia & misericordia Dei. Et ut ipse scribit collatione 13. cap. 18. Desunt alios quidem volentes currentesque (viribus liberi arbitrij) suscipere: alios vero nolentes renitentesque pertrahere, & ad bonam cogere voluntatem. Contra quem errorem can. 8. concilij Arausiaci supra relatus, editus fuit.

Probatur ratio: hominem esse causam totius suae praedestina-

Ratio nemum est, quia bona opera naturalia, si quae ante primam gratiam vocationis fuerunt, non possunt esse causa meritoria auxiliorum supernaturalium, & gratiae vocationis: neque ex natura sua, cum sint in longè inferiori ordine, nullamque habeant proportionem congruitatis aut condignitatis ad statum supernaturalium, quippe quae sunt purè naturalia: neque etiam ex institutione Dei; qui licet potuerit ponere aliquid naturale pro conditione dandi supernaturalia (ut patet exemplo Eliae 4. Reg. 2. vers. 10. pro mittentis Eliaeo duplicem spiritum, si videret suum ascensum in caelum) id tamen non fecit. Neque, si hoc fecisset, haberent propterea in seipsis opera naturalia proportionem condignitatis aut congruitatis ad gratiam: quae proprie sumpta, ut hic sumitur, est aliquid naturae indebitum, superansque totum ordinem & providentiam naturalem.

6.

Consensus quoque ille, quo aliquis perit Deo excitanti, licet aliquo modo sit causa meritoria iustificationis, de congruo: non tamen est causa totius effectus praedestinationis: cum & ipse à Deo causetur, ut dispositio ad gratiam: & contineatur in effectu integro praedestinationis, neque tamen causetur meritorie à seipso: & supponat gratiam vocationis cui consentit. Itè quod Deus hoc modo, & hoc ordine illum excitet, quem praesciuit, si ita excitaretur, non repugnaturum, est effectus praedestinationis: cuius causa non est quod ille repugnaturus non sit: quamvis sit conditio, sine qua excitatio non proderet.

7.

Error Originis de animabus creatis ante corpora.

Neque etiam dici potest opera bona & meritoria, ab animabus nostris facta antequam corporibus viderentur, esse causam praedestinationis, ut Origenes existimavit. Cuius errorem de existentia animarum ante ingressum in corpora, & operationibus bonis vel malis, in eo statuta factis, damnarunt Leo primus epistola 93. ad Turibium cap. 10. Concilium Bractanense primum can. 6. & Trid. sess. 5. can. 4. prope finem, conformiter ad illud Pauli Ro. 9. v. 10. *Cum nondum nati fuissent aut aliquid boni egissent vel mali.* Et fundamentum Origenis, quod alioquin dicitur fore acceptator personarum, si maiores vocationes non magis meritis daret, nullum est. Neque enim Deo repugnat quavis acceptio seu praedestatio personarum; sed tantum vitiosa & iniusta, qualis illa non est.

Præterea recurri non potest ad merita purè conditionata, ad quae recurrerant Semipelag. Nam primò, Deus non praemiat, aut subit, nisi propter merita realia aliquando existentia. Secundò, si Deus puniret peccata conditionata, non saluaret eum quem rapuit, ne malicia mutaret intellectum eius. Tertio, Tyrj & Sidonij erant credituri, si Christum miracula facientem vidissent, Mat. 11. Nec tamen ideo saluati. Quarto, cum homines in quibusdam circumstantiis bene acturi essent, in aliis male: cur potius Deus hoc praemiat, quam illa puniret? Vix vllus Beatorum est, qui non in aliquibus circumstantiis potuerit causam damnationis præbere: nullus etiam reproborum, qui non causam salutis. Ergo deberet Deus vel neminem dånare, vel neminem saluare. Aut si boni conditionate futuri ratione potius haberet vellet quàm mali, deberet omnes saluos facere.

Denique recurri etiam non potest ad merita reipsa futura post primam gratiam infusam & habitualementi, nisi vel à Deo vocet, & plus vel minus, ideo quia prouidit merita illa futura; ut sentit vltima Aletensis parte 1. q. 28. mēbre 3. ar. 3. Licet enim potuerit Deus vti prouisione futurorum ad cōferendū hanc naturalia siue supernaturalia, iis qui recte acturi essent & non alijs: noluit tamen hanc regulam sequi: sed plurimis post prouisa opera pessima contulit maxima gratiae dona: ut Angelis rebellibus, Salomoni, Iudæ, & similibus. Vnde illud Mat. 11. *Pauci Corosaim &c.* Ex quo etiam locum Scripturae patet, Deum non dedisse omnibus ea dona quae illis profutura fuissent. Deinde quamuis Deus ita constituisset: tamen illi effectus boni futuri, non essent causa meritoria primae vocationis, quæ illis praesupponitur tãquam principium in genere causae efficientis moraliter. Nam principium meriti non cadit sub merito, neque est effectus illius ad quod praerequiratur tanquam pars causae efficientis. Adde concilium Arausiacum supra citatum excludere omne prorsus meritum ex parte nostra, respectu primae vocationis.

Dico secundò praedestinatū esse posse causam meritoriam alicuius partis suae praedestinationis, tam formaliter, quàm obiectiue sumptae: & reipsa est, quotiescunque saluatur vti adultus. De paruulis autem, & amentibus perpetuis euidentibus esse incapaces mercedi, Probatur conclusio: quia de fide est iustus, per opera bona facta in gratia, meritis augmentum gratiae, gloriae, augmentum gloriae, vitam æternam, eiusque consecutionem, si in gratia decesserint, ex Trid. sess. 6. can. 3. 2. & cap. 16. Ergo merentur aliquam partem suae praedestinationis obiectiue, id est aliquos effectus. Et consequenter merentur etiam partem aliquam suae praedestinationis formalis, id est, volitione Dei absolutam & efficacem hæc illis concedendi. Quisquis enim meretur aliquod praemium, quod habere nequit nisi per voluntatem praemiantis; meretur ut ille velit efficaciter vocationi, meretur de congruo, ut Deus vltimò eum promoueat ad finem quem intendit.

Et per opera fidei, spei, charitatis, & pœnitentiæ supernaturalis, meretur de congruo remissionem peccatorum & infusionem habituum supernaturalium, seu iustificationem: vel saltem per huiusmodi actus ad illam se disponit. Itē per preces, sacrificia, vltim sacramentorum, elemosynas, & alia bona opera supernaturalia, potest impetrare sibi auxilia & beneficia gratiæ, atque ipsam donum perseverantiæ. Potest etiam satisfacere iustus pro suis venialibus, & pro pœna ex mortalibus remissis superstitite. Quæ omnia non sunt hoc loco fusiùs exponenda, & confirmanda contra hæreticos huius temporis, sed supponenda ex tractatibus de Iustificatione & merito, de Pœnitentiâ, aliisque locis.

SECTIO II.

Soluntur due difficultates circa doctrinam propositam.

CONTRA id quod diximus, non posse hominem per bona opera naturalia, facta ante primam gratiam vocationis, illam mereri vltimo modo, ne quidem de congruo aut impetratiue, duplex occurrit difficultas. Prima fundatur in Tridentino sess. 6. cap. 8. vbi sic loquitur: *Cum verò Apostolus dicit iustificari hominem per fidem, & gratis: ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem per peccatum Ecclesia Catholica confessus renuit, & expressit: ut scilicet per fidem idē iustificari dicatur: quia fides est humane salutis initium, fundamentum & radix omnis iustificationis, sine qua impossibile est placere Deo, & ad gloriam eius consortium pervenire. Gratis autem iustificari idē dicitur: quia nihil eorum, que iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promerentur. Si enim gratia est, iam non ex operibus. Alioquin, ut idē Apostolus inquit, gratia iam non est gratia. Huc vsq; Trident. Cuius postrema verba enervant argumentum quo probari solet gratiam primæ vocationis non dari propter bona opera naturalia, viribus liberi arbitrii facta; nempe quia sic non daretur gratis. Nam ex Trident. ut detur gratis, sufficit non dari propter opera naturalia, ut merita de condigno, quamvis detur propter illa ut merita de congruo, vel impetratiue. Sicut ex Trid. iustificari gratia dicitur, id est, obtinere remissionem peccatorum & gratiam sanctificantem, eod quod neq; fides, neq; bona opera que illam præcedunt ex parte nostra, pō promerentur de condigno iustificatione: quamvis illam promereantur de congruo, ut docet S. August. ep. 105. & 106. & ad illam disponant, ut docet Trid. sess. 6. cap. 6. & 7. & sess. 14. cap. 4. Est autem absurdum dicere enervari à Trid. argumentū illud, quo non modo Theologi, sed & Summi Pōtifices Cælestinus, & Leo, & Concilia Milevit. & Arausican. & SS. Patres August. Prosp. Fulgentius, aliiq; frequenter & constanter vsi sunt contra Pelagianos.*

Difficultas circa Trident. nū prima vocatio cadat sub merito de congruo.

August. Trid. cat.

Secunda difficultas sumitur ex cōmuni axiomate, Faciēti quod in se est, Deus non denegat gratiā: ex quo sequitur quod faciēti, quicquid in se est per vires liberi arbitrii, & bene operanti naturaliter quantum potest, Deus gratiam non denegabit. Ergo potest obtineri gratia per bona opera naturalia dispositiue, vel impetratiue, & meritoriē de cōgruo. Nepe quia congruum est, ut Deus provehat ad maiora, cum qui in minoribus fidelis est: & viā salutis ostendat & aperiat, quærenti quantum potest. Vnde etiam docent pleriq; Theologorum Deum non permittitur ut moriatur sine vocatione ad fidem & sufficienti illuminatione supernaturali, ille qui legem naturalem quantum potest servaverit.

Ad primam difficultatem respondēt aliqui Trident. verbis relatiō intelligere nomine iustificationis, torum illius progressum à prima vocatione vsque ad infusionem gratiæ sanctificantis & remissionem peccatorum inclusivē: sicut aliquando nomine generationis intelligitur totus progressus à primis dispositionibus inclusivē, vsque ad introductionem & unionem substantialis formæ. Est autem verum nihil eorum que præcedunt iustificationem tam latē sumptā, eam mereri, ne quidem de congruo: quia opera naturalia, que sola possunt præcedere iustificationem tam latē sumptam, nō merentur primam vocationem.

Sed hæc expositio in eo peccat, quod facit Conciliū valde æquiverbē loqui. Nam dubitari nequit, quin verbis præcedentibus cap. 7. nomine iustificationis intelligat remissionem peccatorum & infusionem habituum, distinctam ab actu fidei, & aliis operibus præiis tanquam dispositionibus, ut patet ex toto capite 6. & initio capitis septimi. Et capite 5. dixerat vocationem esse iustificationis exordium: per illamque, & gratiam adiuvantem, hominem se disponere ad iustificationem. Ergo nisi de eadem loquatur capite illo 5. eodem sensu quo præcedentibus capitibus 5. 6. & 7. valde æquiverbē locutus est. Unde iustificatio sumpta pro toto progressu, includit fidem & alia bona opera, que, velut dispositiones formæ sanctificantis, enumeravit Trid. cap. 6. Atq; Trid. cap. 8. distinguit iustificationē, de qua loquitur, à fide & aliis operibus, tanquam præcedentibus: ergo non loquitur de iustificatione sumpta pro toto progressu, sed solum pro remissione peccatorum & infusione habituum supernaturalium, que sequitur post actum fidei & alias dispositiones, ut ait idē Conciliū initio capitis 7. respectivē ad caput 6.

Alij secundo, dicunt Trident. quidem loqui de iustificatione formaliter sumpta, & distincta à dispositionibus: sed nomine fidei & operum præcedentium, per que dicit nos eam non mereri, intelligere fidem naturalem, & opera viribus liberi arbitrii facta, iuxta sententiam Semipelagianorum. Verum hæc expositio est omnino violenta. Neque enim negari potest, quin verbis immediatē præcedentibus, nomine fidei, per

Prima expositio cario difficultatis proposita.

13. Non satis facit.

14. Secunda expositio relictur vi violenta.

FINO
S.
PART.